

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2011/57 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/101

Karar Günü:11.6.2013

R.G. Tarih-Sayı:17.07.2013-28710

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Türkiye Hürmanist Partisinin 2010 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İtüzüğü hükümleri uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımıyla 22.3.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Genel merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterlerin gönderilmesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

3- Partinin 2010 yılı kesin hesabını, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 74. maddesinde öngörülen sürede Anayasa Mahkemesine vermeyen Parti sorumluları hakkında, aynı Kanun'un 111. maddesinin (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılabilmesi için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Türkiye Hürmanist Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2010 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Selim ERDEM tarafından heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sayıştay Başkanlığı tarafından partinin 2010 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda, Partinin 2010 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığına ilişkin bir yazı gönderdiği tespit edilmiş ve konu 5.2.2013 günlü yazıyla Partiye sorulmuştur. Parti yetkilileri bu yazıya herhangi bir cevap vermemişlerdir.

Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilecektir. Şayet, parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutar partiye bağış geliri ve karşılığı da kira gideri olarak kaydedilmelidir.

Esas Sayısı:2011/57 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/101

Ayrıca, partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. bir takım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği, 70. maddesinde siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı; 75. maddesinde Anayasa Mahkemesinin kesin hesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebileceği ve denetimini evrak üzerinde yapacağı, denetim sonunda da o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar vereceği; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin, bu şekilde yapmış oldukları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak, karşılığını da genel yönetim gideri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzelkişiliği adına hesaplara dâhil etmesi gerekir.

Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda, 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

11.6.2009 tarihinde kurulmuş olan ve 2010 yılı itibarıyla sadece Genel Merkez teşkilatı bulunan Partinin, Genel Merkezinin 2010 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmaması hayatın olağan akışına uygun değildir.

Parti, 2010 yılı hesabının 2820 sayılı Kanun çerçevesinde denetiminin yapılmasını sağlayacak düzeyde bilgi ve belge ibraz etmemiştir. Bu haliyle Partinin 2010 yılı hesabının incelenip denetlenmesi mümkün değildir. Bu nedenle, Parti hesabının 2820 sayılı Kanun hükümleri gereğince kabul edilmemesi ve hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılmasını temin için suç duyurusunda bulunulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Türkiye Hürmanist Partisinin 2010 yılı hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Gelir ve gideri olmadığı beyan edilerek herhangi bir bilgi ve belge ibraz edilmeyen parti hesabının denetimi gerçekleştirilemediğinden, 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sunulmadığına ve kabul edilmesinin mümkün olmadığına,

2- Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca da yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

11.6.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı:2011/57 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/101

Başkan

Haşim KILIÇ

Başkanvekili

Serruh KALELİ

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M.Emin KUZ